

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu**

Opole, dnia 7 kwietnia 2011 r.

**Pani
Elżbieta Bieniek
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Grodkowie**

P/10/007
LOP-4100-02-06/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli,¹ zwanej dalej ustawą o *NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu skontrolowała w Ośrodku Pomocy Społecznej w Grodkowie, zwanym dalej OPS, powiązania budżetu Gminy Grodków z budżetem państwa w zakresie wybranych dochodów i wydatków w 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 24 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o *NIK*, przekazuje Pani Kierownik niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami działania OPS w zakresie spraw objętych kontrolą.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia kontroli i wynikające z nich oceny cząstkowe:

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, pod względem legalności i rzetelności, przyznawanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Postępowania o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzone były zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 września 2007 r. *o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*². Na podstawie 21 zbadanych decyzji stanowiących 12,1 % ogółu decyzji (173) przyznających świadczenie z funduszu alimentacyjnego stwierdzono, iż osoby którym przyznano świadczenia, spełniały warunki do jego uzyskania, przedkładane wnioski były weryfikowane, a dochód uprawniający do otrzymania świadczenia był prawidłowo ustalany. Ponadto, prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalano na właściwy okres świadczeniowy, zgodny z art. 18 ustawy *o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*, a wypłaty świadczeń dokonywano w terminach określonych w ww. ustawie.

Otrzymane przez OPS w 2010 r. środki finansowe w kwocie 677,1 tys. zł w ramach dotacji na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego (rozdział 85212) wykorzystane zostały w pełnej wysokości.

2. Izba pozytywnie ocenia podejmowane przez OPS działania zmierzające do uzyskania zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego po zakończeniu okresu świadczeniowego, pomimo stwierdzonych uchybień.

2.1. W stosunku do wszystkich 30 skontrolowanych dłużników alimentacyjnych (spośród 202), OPS działając na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy *o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* wydawał decyzje zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Jednakże decyzje te wydawano po upływie co najmniej 3 miesięcy od zakończenia okresu świadczeniowego. I tak, w okresie styczeń-luty 2010 r. wydawano decyzje dotyczące okresu świadczeniowego 2008/2009, a w miesiącach styczeń-luty 2011 r. decyzje dotyczące okresu świadczeniowego 2009/2010.

Kierownik OPS jako przyczynę zwłoki, wskazała fakt zwiększonego napływu spraw związanych z rozpoczęciem okresu zasiłkowego w świadczeniach rodzinnych i okresu świadczeniowego w funduszu alimentacyjnym, konieczność prowadzenia bieżących spraw dotyczących trwającego nadal okresu zasiłkowego i świadczeniowego, jak również niewielkie

² Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zm.

zasoby kadrowe. Zdaniem NIK, konieczność realizacji bieżących obowiązków nie uzasadnia tak znacznej zwłoki w wydawaniu decyzji.

2.2. OPS, w ramach posiadanych uprawnień, podejmował działania windykacyjne wobec dłużników alimentacyjnych, jednak działania te podejmowane były ze zwłoką. W 29 z 30 przypadków upomnienia wystawiane były po upływie co najmniej 2 miesięcy od dnia wydania decyzji w sprawie zwrotu należności, natomiast we wszystkich 30 przypadkach czas od wystawienia pierwszego upomnienia do wystawienia tytułu wykonawczego przekraczał 4 miesiące. Wydawanie decyzji oraz podejmowanie działań windykacyjnych ze zwłoką spowodowały, iż od zakończenia okresu świadczeniowego do dnia wystawienia tytułu wykonawczego upływało ponad 10 miesięcy.

Kierownik OPS jako przyczynę dużej rozbieżności czasowej między wydaniem decyzji, a wystawieniem upomnienia i tytułu wykonawczego wskazała nieścisłość przepisów dotyczącą podmiotu uprawnionego do wystawienia i podpisania upomnienia i dochodzenia należności oraz fakt, iż działania podejmowane przez OPS są zbieżne czasowo z działaniami podejmowanymi przez komornika sądowego.

3. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania podejmowane przez OPS, w imieniu Gminy jako organu dłużnika, wobec dłużników alimentacyjnych.

Podejmowane działania były zgodne z wymogami ustawy o *pomocy osobom uprawnionym do alimentów*. W wytypowanej do badań kontrolnych próbie 30 dłużników zalegających z wpłatą należności na kwotę 430,1 tys. zł (stanowiącą 16,3% zaległości występujących na koniec 2010 r.) stwierdzono, iż we wszystkich 14 przypadkach uniemożliwienia przez dłużnika przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, OPS składał wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - *Kodeks karny*³ oraz wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika. W pozostałych 16 przypadkach przeprowadzono wywiad środowiskowy i przekazano komornikowi sądowemu informacje wynikające z wywiadu alimentacyjnego oraz z oświadczenia majątkowego dłużnika alimentacyjnego.

4. OPS z opóźnieniem przekazywał sprawozdania kwartalne z realizacji zadań określonych w ustawie o *pomocy osobom uprawnionym do alimentów*, co stanowiło naruszenie § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia

³ Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.

29 września 2008 r. w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁴.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem organy właściwe dłużnika oraz organ właściwy wierzyciela składają Wojewodzie, w formie pisemnej oraz w formie elektronicznej, sprawozdanie kwartalne z realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po upływie każdego kwartału. Badanie kontrolne wykazało, że opóźnienia w składaniu sprawozdań wynosiły od 4 dni (sprawozdanie za I kwartał 2010 r. w wersji elektronicznej oraz sprawozdanie III kwartał 2010 r. w wersji papierowej) do 5 dni (sprawozdanie za I i IV kwartał 2010 r. w wersji papierowej).

Kierownik OPS wyjaśniła, iż sprawozdania w wersji papierowej sporządzane i wysyłane były do Urzędu Wojewódzkiego listem zwykłym przed upływem terminu określonego w rozporządzeniu w sprawie sprawozdań, natomiast w przypadku sprawozdania za I kwartał 2010 r. (w wersji elektronicznej) opóźnienie wynikało z braku dostępu do Internetu z uwagi na remont Ratusza.

5. OPS przekazywał na rachunek Gminy Grodków dochody należne budżetowi państwa, w sposób uniemożliwiający przekazanie tych dochodów przez Burmistrza Grodkowa, w wymaganych terminach.

W przypadku 5 wpłat OPS przekazał Burmistrzowi Grodkowa należne budżetowi państwa dochody z tytułu zaliczki alimentacyjnej i świadczeń z funduszu alimentacyjnego ze zwłoką wynoszącą od 5 do 15 dni na łączną kwotę 931,82 zł, stanowiącą 1% całości dochodów przekazanych w 2010 r. Przekazanie tych dochodów przez OPS z opóźnieniem skutkowało brakiem możliwości realizacji przez Burmistrza Grodkowa obowiązku przekazania ww. dochodów dysponentowi części budżetowej, tj. Wojewodzie Opolskiemu w terminach określonych w art. 255 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵. Kierownik OPS wyjaśniła, że przyczyną powyższego była błędna interpretacja przepisów polegająca na przyjęciu praktyki przekazywania dochodów „w dniu”, a nie „wg stanu na dany dzień”.

6. NIK pozytywnie ocenia realizację przez OPS, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego projektu pn. Aktywność twoją szansą.

⁴ Dz. U. Nr 173 poz. 1075 – dalej zwane rozporządzeniem w sprawie sprawozdań

⁵ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm. - dalej zwana ustawą o finansach publicznych

W 2010 r. OPS zapewnił wymagany umową wkład własny w wysokości 24,5 tys. zł, tj. 10,5% wydatków kwalifikowanych ogółem (233,9 tys. zł). Uzyskano również wyższe od zakładanych efekty projektu, tj. utworzono jedno nowe miejsce pracy, 24 osoby uzyskały certyfikaty dokumentujące nabycie nowych kwalifikacji zawodowych, 50 osób otrzymało dyplomy dokumentujące ukończenie warsztatów z zakresu kompetencji miękkich, 89 osób otrzymało dyplomy ukończenia szkoleń specjalistycznych oraz zorganizowano konferencję podsumowującą.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego niezwłocznie po zakończeniu okresu świadczeniowego oraz podejmowanie działań windykacyjnych w stosunku do dłużników alimentacyjnych bez zbędnej zwłoki;**
- 2. przekazywanie dochodów należnych budżetowi państwa, związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w sposób umożliwiający przekazanie ich przez Burmistrza Grodkowa dysponentowi części budżetowej w terminach określonych w art. 255 ustawy o finansach publicznych;**
- 3. przekazywanie sprawozdań kwartalnych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w terminach określonych w rozporządzeniu w sprawie sprawozdań.**

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Kierownik, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Opolu, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.